

PRESSITEADE nr 113/23

Luxembourg, 4. juuli 2023

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-252/21 | Meta Platforms jt (suhtlusvõrgustiku kasutamise tüüptingimused)

Liikmesriigi konkurentsiasutus võib turgu valitseva seisundi kuritarvitamise analüüsi raames tuvastada isikuandmete kaitse üldmääruse rikkumise

Lojaalse koostöö põhimõttest juhindudes peab ta siiski arvesse võtma kõiki selle määruse alusel pädeva järelevalveasutuse otsuseid või uurimisi

Meta Platforms Ireland haldab liidus veebipõhise suhtlusvõrgustiku Facebook pakkumist. Facebookis registreerudes nõustuvad tema kasutajad selle äriühingu koostatud tüüptingimustega ning sellest tulenevalt andmete ja küpsiste kasutamise poliitikaga. Viimase kohaselt kogub Meta Platforms Ireland andmeid kasutajate tegevuse kohta suhtlusvõrgustikus ja sellest väljaspool, ning seob need andmed asjasse puutuvate kasutajate Facebooki kontodega. Viimati nimetatud andmed, mida nimetatakse ka „off Facebooki andmeteks“, on esiteks andmed kolmandate isikute veebisaitide ja rakenduste külastamise kohta ning teiseks andmed, mis on seotud teiste Meta kontserni kuuluvate veebipõhiste teenuste (sh Instagram ja WhatsApp) kasutamisega. Nõnda kogutud andmed võimaldavad muu hulgas isikupärastada Facebooki kasutajatele mõeldud reklaamsõnumeid.

Saksamaa föderaalne konkurentsiamet keelas seada tüüptingimustes Saksamaal elavate erakasutajate jaoks suhtlusvõrgustiku Facebook kasutamise tingimuseks nende kohta käivate off Facebooki andmete töötlemise ja töödelda neid andmeid ilma kasutajate nõusolekuta. Ta põhjendas oma otsust asjaoluga, et selline töötlemine ei ole kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega¹ ja kujutab endast Meta Platforms Irelandi turgu valitseva seisundi kuritarvitamist Saksamaa veebipõhiste suhtlusvõrgustike turul.

Liidumaa kõrgeim üldkohus Düsseldorfis, kellele esitati selle otsuse peale kaebus, küsis Euroopa Kohtult, kas liikmesriikide konkurentsiasutused saavad kontrollida andmetöötluse vastavust isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud nõuetele. Lisaks küsis Saksamaa kohus Euroopa Kohtult, kuidas tõlgendada ja kohaldada isikuandmete kaitse üldmääruse teatavaid sätteid andmete töötlemisele veebipõhise suhtlusvõrgustiku operaatori poolt.

Tänases kohtuotsuses täheldas Euroopa Kohus, et **kui liikmesriigi konkurentsiasutus analüüsib, kas ettevõtja kuritarvitab turgu valitsevat seisundit, võib tal osutada vajalikuks analüüsida ka selle ettevõtja tegevuse vastavust muudele kui konkurentsioiguse normidele, näiteks isikuandmete kaitse üldmääruses ette nähtud normidele**. Kui liikmesriigi konkurentsiasutus tuvastab isikuandmete kaitse üldmääruse rikkumise, ei asu ta siiski selle määrusega ette nähtud järelevalveasutuste asemele. **Isikuandmete kaitse üldmääruse järgimise hindamine toimub nimelt üksnes selleks, et tuvastada turgu valitseva seisundi kuritarvitamine** ja määrata meetmed selle kuritarvitamise lõpetamiseks konkurentsioigusest tuleneval õiguslikul alusel.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT 2016, L 119, lk 1).

Selleks et tagada isikuandmete kaitse üldmääruse järjepidev kohaldamine, **peavad liikmesriikide konkurentsiasutused konsulteerima ja tegema lojaalset koostööd ametiasutustega, kes tagavad selle määruse järgimise**. Täpsemalt, kui liikmesriigi konkurentsiasutus leiab, et on vaja hinnata ettevõtja tegevuse kooskõla isikuandmete kaitse üldmääruse sätetega, **peab see asutus kontrollima, kas pädev järelevalveasutus või Euroopa Kohus on selle** või samalaadse **tegevuse kohta juba otsuse teinud**. Kui see on nii, **ei või ta sellest kõrvale kalduda**, kuid tal on vabadus teha sellest oma järeldused konkurentsioiguse kohaldamise seisukohalt.

Lisaks märkis Euroopa Kohus, et andmetöötlus, mida teeb Meta Platforms Ireland, näib puudutavat ka andmete eriliike, mis võivad muu hulgas ilmsiks tuua rassilise või etnilise päritolu, poliitilised vaated, usulised veendumused või seksuaalse sättumuse ning mille töötlemine on isikuandmete kaitse üldmäärusega üldjuhul keelatud. Liikmesriigi kohtul tuleb seega kindlaks teha, kas sel viisil kogutud andmed võimaldavad tõepoolest niisuguse teabe ilmsiks tuua, olenemata sellest, kas see teave puudutab selle võrgustiku kasutajat või mõnda muud füüsilist isikut.

Küsimuses, kas **selliste delikaatsete andmete töötlemine** on erandkorras lubatud seetõttu, et andmesubjekt on need ilmselgelt avalikustanud, täpsustas Euroopa Kohus, et **ainuüksi asjaolu, et kasutaja külastab veebisaite** või kasutab rakendusi, millest võib ilmneda selline teave, **ei tähenda sugugi, et ta ilmselgelt avalikustab oma andmed** isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses. Sama kehtib ka juhul, kui kasutaja **sisestab** neil saitidel või neis rakendustes **andmeid** või **aktiveerib** neisse integreeritud **valikunuppe, välja arvatud juhul, kui ta on enne sõnaselgelt väljendanud oma valikut teha enda kohta käivad andmed avalikult kättesaadavaks piiramatule arvule isikutele**.

Seejärel analüüsis Euroopa Kohus Meta Platforms Irelandi andmetöötlust – sealhulgas „mittestedelikaatsete“ andmete töötlemist – üldisemalt hinnates, kas see vastab isikuandmete kaitse üldmääruses ette nähtud põhjendustele, mis võimaldavad muuta seaduslikuks ilma andmesubjekti nõusolekuta toimuva andmetöötluse. Selles kontekstis leidis ta, **vajadus täita lepingut**, mille pool see isik on, põhjendab vaidlusalust praktikat ainult tingimusel, et **andmetöötlus on sellise eesmärgi saavutamiseks objektiivselt vältimatu, nii et lepingu põhieesmärki ei ole ilma kõnealuse töötlemiseta võimalik saavutada**. Euroopa Kohus kahtleb, kas on võimalik, et sisu isikupärastamine ning Meta kontserni enda teenuste ühtne ja sujuv kasutamine võivad neile kriteeriumidele vastata, kuid jätab selle liikmesriigi kohtu kontrollida. Lisaks leiab Euroopa Kohus, et **veebipõhise suhtlusvõrgustiku Facebook rahastamiseks kasutatava reklaami isikupärastamine ei saa põhjendada kõnealust andmetöötlust Meta Platforms Irelandi taotletava õigustatud huvina, kui puudub andmesubjekti nõusolek**.

Viimaks märkis Euroopa Kohus, et asjaolu, et veebipõhise suhtlusvõrgustiku operaator on vastutava töötlejana suhtlusvõrgustike turul **valitsevas seisundis, ei takista iseenesest selle suhtlusvõrgustiku kasutajaid andmast kehtivat nõusolekut oma isikuandmete töötlemiseks** selle operaatori poolt **isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses**. Kuna aga selline seisukoht võib mõjutada nende kasutajate valikuvabadust ja panna nad võrreldes vastutava töötlejaga ilmselgelt ebavõrdsesse olukorda, on see asjaolu siiski **oluline tegur selle kindlakstegemisel, kas nõusolek anti tõepoolest kehtivalt** ja eelkõige vabatahtlikult. Seda peab tõendama kõnealune operaator.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) ja [kokkuvõte](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „Europe by Satellite“ kaudu ☎(+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

Pressi- ja teabeosakond

curia.europa.eu